

W związku z licznymi pytaniami na temat zmian warunków organizowania kształcenia specjalnego w szkołach ogólnodostępnych w roku szkolnym 2015/16 prezentujemy Państwu skrót najistotniejszych rozwiązań

Rodzice – pewni swoich praw

(Zmiany warunków organizowania kształcenia specjalnego)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. poz. 1113) - weszło w życie 1 września 2015 r., z wyjątkiem § 7 ust. 2-6, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.

Rozporządzenie to zastąpiło obowiązujące do tej pory Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r.:

- w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz ośrodkach (Dz. U. z 2014 r. poz. 392);
- w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 414)

Oba akty tracą moc z dniem 1 września 2015 r.

Na mocy rozporządzenia wprowadzono następujące zmiany:

- obowiązek dodatkowego zatrudniania nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia uczniów niepełnosprawnych, specjalistów, asystenta, o którym mowa w art. 7 ust. 1e ustawy o systemie oświaty (w przypadku klas I-III szkoły podstawowej), lub pomocy nauczyciela, w przedszkolach, innych formach wychowania przedszkolnego i szkołach ogólnodostępnych, w których kształceniem specjalnym są objęci uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na autyzm, w tym zespół Aspergera, lub niepełnosprawności sprzężone. Zapis ten obowiązuje od 1 stycznia 2016 r. Rozporządzenie to umożliwia także;
- za zgodą organu prowadzącego, zmniejszenie liczby dzieci w oddziale integracyjnym przedszkola lub liczby uczniów w oddziale integracyjnym szkoły w stosunku do liczby określonej obecnie w przepisach wydanych na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy o systemie oświaty;
- określenie jakie zajęcia rewalidacyjne powinny być w szczególności uwzględnione w indywidualnych programach edukacyjno-terapeutycznych opracowywanych dla uczniów niewidomych, niesłyszących, z afazją lub z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera;

Obowiązek zatrudnienia dodatkowych osób wspierających organizację kształcenia specjalnego

- W przypadku jednostek oświatowych organizujących kształcenie specjalne w formie integracji, zachowano dotychczasowe rozwiązanie ustanawiające obowiązek zatrudniania w tych jednostkach dodatkowo nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia integracyjnego (§ 7 ust. 1 rozporządzenia).
- W przypadku ogólnodostępnych jednostek oświatowych, w których organizowane jest kształcenie specjalne uczniów posiadających orzeczenie wydane ze względu na autyzm, w tym zespół Aspergera, lub niepełnosprawności sprzężone od 1 stycznia 2016 r., wprowadzono obowiązek zatrudnienia dodatkowo osób wspierających kształcenie specjalne (§ 7 ust. 2 rozporządzenia). Uznano, że uczniowie z takimi deficytami potrzebują wsparcia ze strony osoby, która ułatwi im funkcjonowanie w grupie rówieśniczej oraz realizację obowiązku nauki. Zapis ten obliguje dyrektora przedszkola, szkoły innej placówki, gdzie organizowane jest kształcenie specjalne do zatrudnienia dodatkowej osoby nawet, gdy nie jest to zawarte w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego.
- Osobą zatrudnioną w celu wspierania realizacji kształcenia specjalnego w ogólnodostępnych jednostkach oświatowych uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, oraz dziecka z niepełnosprawnościami sprzężonymi, może być:
 - nauczyciel posiadający kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej współorganizujący kształcenie tego dziecka,
 - specjalista np.: psycholog, pedagog, logopeda, rehabilitant,
 - w przypadku klas I-III szkoły podstawowej - asystent nauczyciela, lub
 - pomoc nauczyciela.

- **Nauczyciel i pedagog specjalny w szkole ogólnodostępnej**

Nauczyciele zatrudniani w szkołach ogólnodostępnych powinni posiadać kwalifikacje zawodowe przewidziane do nauczania określonego przedmiotu w danym typie szkoły. Jeżeli do klasy ogólnodostępnej trafia uczeń niepełnosprawny, to nie jest wymagane, aby nauczyciel dydaktyk uzupełniał kwalifikacje zawodowe poprzez ukończenie studiów podyplomowych czy kursu kwalifikacyjnego z pedagogiki specjalnej. Bywa, że dziecko, z powodu swojej niepełnosprawności i wynikających z niej problemów w funkcjonowaniu w roli ucznia, potrzebuje systematycznego i specjalistycznego wsparcia.

W przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych można zatrudniać dodatkowo nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia uczniów niepełnosprawnych. Wymaga to jednak zgody organu prowadzącego. Wskazane byłoby wówczas zatrudnienie osoby, która ma przygotowanie w zakresie pedagogiki specjalnej, zgodnej z rodzajem niepełnosprawności ucznia. Dzięki temu możliwe będzie udzielenie optymalnej pomocy, z uwzględnieniem wyzwań rozwojowych ucznia. Może się zdarzyć, że w klasie ogólnodostępnej będzie dwoje uczniów z różnego rodzaju niepełnosprawnością. Dyrektor szkoły powinien zdecydować wówczas, jaki specjalista z zakresu pedagogiki specjalnej będzie najodpowiedniejszy, w kontekście zaspokojenia potrzeb uczniów.

- **Specjaliści:** psycholog, pedagog, logopeda, nauczyciel terapii pedagogicznej, rehabilitant.

- **Nauczyciel-cień/terapeuta cień²**

W ramach dodatkowego zatrudniania nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej o czym stanowi ww. rozporządzenie istnieje możliwość zatrudnienia nauczyciela – cienia. Dla ucznia z autyzmem może on pełnić ważną rolę. Jednak warto zwrócić uwagę, że nie każdy uczeń z autyzmem wymaga takiej asystentury. Zależy to od poziomu jego funkcjonowania i wyników wielospecjalistycznej oceny funkcjonowania dokonanej na terenie szkoły przez zespół tworzący IPET. Nauczyciel-cień wspomaga integrację ucznia ze środowiskiem osób pełnosprawnych. Uczy rówieśników prawidłowych zachowań ułatwiających wchodzenie w wielopłaszczyznowe interakcje, utrwała i generalizuje umiejętności zdobyte w szkole i domu. Należy zaznaczyć, iż proces włączania osób autystycznych w grupę rówieśniczą jest bardzo powolny i zależy od wielu czynników. Wszystkie kroki muszą być przemyślane i z góry zaplanowane. Szansą na efektywny rozwój osoby niepełnosprawnej jest zintegrowanie oddziaływań terapeutycznych – edukacyjnych wszystkich środowisk, w których ona przebywa. Do określenia „terapeutycień” synonimami mogą być określenia: nauczyciel-cień, asystent-cień, osobisty terapeuta dziecka. Bez względu na nazwę wszyscy oni pełnią jedną funkcję – są „advokatami” uczniów, którzy z uwagi na swoje zaburzenie nie są w stanie w czytelny i jasny sposób zakomunikować swoich potrzeb i myśli.

Zadania terapeuty-cienia/nauczyciela-cienia/asystenta-cienia przebywającego z dzieckiem autystycznym w klasie można rozdzielić na kilka płaszczyzn:

- ✓ Pierwsza z nich to praca z nauczycielami i rodzicami oraz praca z dzieckiem, nie zapominając o kontekście relacji z klasą. Warunkiem efektywnej pracy jest określenie na początku zasad współpracy między asystentem, a nauczycielem prowadzącym, ewentualnie nauczycielem wspomagającym.
- ✓ Drugą płaszczyzną działania terapeuty-cienia jest praca z dzieckiem autystycznym w klasie. Wszystkie zadania terapeuty w dużej mierze zależą do tego, na jakim poziomie funkcjonowania jest dziecko, z czym sobie radzi, a z czym ma problemy.

Terapeuta –cień poprzez ćwiczenia wykonywane w domu z dzieckiem kształtuje nowe umiejętności, które następnie powtarza, utrwala w szkole. Jednocześnie obserwując dziecko w środowisku szkolnym jest w stanie określić jego deficyty w dostosowaniu się do danego otoczenia. Takiej możliwości nie ma prowadząc terapię jedynie w warunkach domowych. Jednocześnie nie istnieje taka możliwość, aby nauczyciele w szkole pracowali z dzieckiem autystycznym w taki sposób jak nauczyciel -cień, chociażby ze względu na brak czasu i konieczność pracy z dużą grupą dzieci wymagającą równie indywidualnego podejścia.

- **Pomoc nauczyciela**

Przepisy prawa oświatowego przewidują możliwość, w określonych sytuacjach, zatrudnienia w przedszkolu lub szkole pomocy nauczyciela. Obligatoryjnie pomoc nauczyciela zatrudnia się w przedszkolu specjalnym, w szkołach specjalnych i w szkołach ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi dla dzieci/uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym, z niepełnosprawnością ruchową, z autyzmem i z niepełnosprawnościami sprzężonymi. W uzasadnionych przypadkach, za zgodą organu prowadzącego, pomoc nauczyciela można zatrudnić również w szkołach integracyjnych i ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi. W szczególnych sytuacjach, podyktowanych rodzajem niepełnosprawności ucznia, może pojawić się konieczność zapewnienia mu dodatkowej pomocy. Dyrektor przedszkola/ szkoły ogólnodostępnej powinien wówczas uzgodnić z organem prowadzącym zasadność zatrudnienia pomocy nauczyciela. Od pomocy nauczyciela nie jest wymagane przygotowanie pedagogiczne;

Stanowisko: pomoc nauczyciela zaliczane jest do grupy pracowników pomocniczych i obsługi. Dyrektor przedszkola lub szkoły ustala zajęcia, w których ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów niepełnosprawnych uczestniczy pomoc nauczyciela. Pomoc nauczyciela realizuje zadania organizacyjne, techniczne. Pomaga uczniom z niepełnosprawnością w czynnościach przygotowujących do określonych zadań realizowanych na lekcji czy czynnościach samoobsługowych. Wspiera nauczyciela w organizacji ćwiczeń, doświadczeń fizycznych, chemicznych, organizowaniu stanowiska pracy itd. Szczegółowy zakres obowiązków pomocy nauczyciela opracowywany jest dla konkretnej osoby, stosownie do pojawiających się potrzeb i zadań.

- **Asystent nauczyciela i wychowawcy świetlicy**

W szkołach podstawowych, zgodnie z nowymi przepisami oświatowymi, pojawiła się możliwość zatrudnienia osób wspierających nauczycieli uczących w klasach I–III oraz wychowawców świetlicy w realizacji ich obowiązków. Jest to nowe stanowisko pracy – asystent nauczyciela lub asystent wychowawcy świetlicy. Zadaniem asystenta jest wspomaganie nauczycieli w prowadzeniu zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych lub wspieranie wychowawcy świetlicy. Asystent wykonuje swoją pracę w porozumieniu i pod kontrolą nauczyciela/wychowawcy świetlicy. Takie rozwiązanie pozwala na zintensyfikowanie opieki nad uczniami, ułatwia też proces indywidualizowania oddziaływań. Asystent nauczyciela oraz asystent wychowawcy świetlicy muszą mieć wykształcenie co najmniej na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkole podstawowej oraz posiadać kwalifikacje pedagogiczne. Asystenci nie są jednak pracownikami pedagogicznymi; są zatrudnieni na stanowiskach niepedagogicznych i realizują swoje zadania pod kierunkiem nauczyciela lub wychowawcy świetlicy. Asystentowi nie powierza się realizowania zadań z zakresu pedagogiki specjalnej. Takie obowiązki mogą być realizowane tylko przez dodatkowo zatrudnionego w tym celu nauczyciela, posiadającego wymagane kwalifikacje z zakresu pedagogiki specjalnej. Szczegółowy zakres obowiązków nauczyciela/wychowawcy świetlicy określa dyrektor szkoły, biorąc pod uwagę potrzeby ucznia czy/i zespołu klasowego oraz sugestie nauczyciela lub wychowawcy świetlicy.

- **Asystent osoby niepełnosprawnej**

Osoby niepełnosprawne, posiadające orzeczenie o niepełnosprawności bądź o stopniu niepełnosprawności, wydane przez powiatowe zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności, mogą korzystać z pomocy asystenta. Usługa ta nie jest uregulowana przepisami oświatowymi; specjalistyczne usługi opiekuńcze przyznawane są w ramach przepisów polityki społecznej i finansowane ze środków pomocy społecznej. Jeśli specjalistyczne usługi opiekuńcze zostaną przyznane w celu wsparcia funkcjonowania dziecka niepełnosprawnego na terenie szkoły lub przedszkola, dyrektor placówki powinien określić warunki, na jakich osoba realizująca ww. usługi będzie przebywać na terenie placówki i w jakim zakresie służyć będzie dziecku pomocą. Asystent osoby niepełnosprawnej nie jest pracownikiem szkoły, ale może na jej terenie realizować zadania związane ze wspomaganie ucznia niepełnosprawnego. Asystent nie może wchodzić w kompetencje nauczyciela, zastępować go ani wyręczać, jest pracownikiem niepedagogicznym, który nie musi mieć specjalistycznego przygotowania. Działania asystenta powinny być dostosowane do potrzeb konkretnego ucznia, uwzględniać specyfikę jego funkcjonowania. Wskazane jest, aby dyrektor szkoły, w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia i nauczycielami, określił zakres zadań asystenta na terenie szkoły. Stanowisko asystenta ucznia z niepełnosprawnością nie zostało wprost opisane w przepisach obowiązującego prawa. Jednocześnie ustawodawca nie uniemożliwia korzystania z takiej formy wsparcia. W praktyce asystent może zafunkcjonować na podstawie porozumienia jednostki organizacyjnej, przedstawicieli pomocy społecznej i szkoły. Ośrodek pomocy społecznej może przyznać dziecku tzw. specjalistyczne usługi opiekuńcze. Usługi te są jedną z form wsparcia wynikającą z ustawy o pomocy społecznej, dedykowaną m.in. dzieciom z niepełnosprawnościami. Zakres czynności zaliczanych do specjalistycznych usług opiekuńczych jest szeroki i obejmuje m.in. pomoc w codziennym funkcjonowaniu. Usługi mogą być świadczone także w miejscu pobierania nauki przez dziecko. W sytuacji, w której dziecku przyznane zostaną specjalistyczne usługi opiekuńcze, obejmujące wsparcie w funkcjonowaniu w szkole, dyrektor szkoły powinien określić zasady przebywania osoby realizującej te usługi na terenie szkoły. W praktyce usługi sprowadzają się do pomocy dziecku podczas przerw, posiłków czy w toalecie. Zakres dozwolonych usług oraz czynności, których asystent nie będzie mógł wykonywać w szkole (np. zarezerwowanych do kompetencji nauczyciela), powinien następnie zostać przedstawiony rodzicowi dziecka.

W opisanym powyżej mechanizmie współpraca pomiędzy ośrodkiem pomocy społecznej, przyznającym usługę, dyrektorem szkoły, wyrażającym zgodę na świadczenie usług na terenie szkoły i doprecyzowującym ramy udzielania wsparcia oraz rodzicem może doprowadzić do skutecznego udzielenia pomocy dziecku w jego funkcjonowaniu w szkole, pomimo braku szczegółowych przepisów określających instytucję asystenta ucznia. Działanie takie jest dopuszczalne w świetle obowiązującego prawa, wymaga jednak gotowości do współpracy instytucji działających w ramach różnych aktów prawnych.

Rozwiązania wynikające z rozporządzenia w odniesieniu do uczniów z innymi niepełnosprawnościami

W przypadku uczniów posiadających orzeczenie wydane ze względu na inne niepełnosprawności niż określone § w 7 ust.2 rozporządzenia, dla których kształcenie specjalne organizuje ogólnodostępna jednostka oświatowa:

- zachowano zasadę możliwości zatrudnienia nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia specjalnego dzieci niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
- a umożliwiono zatrudnienie dodatkowo w tych jednostkach systemu oświaty specjalistów, asystenta nauczyciela, o którym mowa w art. 7 ust. 1e ustawy o systemie oświaty (w przypadku klas I-III szkoły podstawowej) lub pomocy nauczyciela.

W obu przypadkach wymagana jest zgoda organu prowadzącego (§ 7 ust. 3 rozporządzenia). Podstawowe zadania nauczycieli zatrudnionych do współorganizowania kształcenia specjalnego, określone zostały w § 7 ust. 4 rozporządzenia. Rozporządzenie § 7 ust.)

Zatrudnieni dodatkowo nauczyciele posiadający kwalifikacje z zakresu pedagogiki specjalnej

- 1) prowadzą wspólnie z innymi nauczycielami zajęcia edukacyjne oraz wspólnie z innymi nauczycielami i specjalistami realizują zintegrowane działania i zajęcia, określone w programie;
- 2) prowadzą wspólnie z innymi nauczycielami i specjalistami pracę wychowawczą z uczniami niepełnosprawnymi, niedostosowanymi społecznie oraz zagrożonymi niedostosowaniem społecznym;
- 3) uczestniczą, w miarę potrzeb, w zajęciach edukacyjnych prowadzonych przez nauczycieli oraz w zintegrowanych działaniach i zajęciach, określonych w programie, realizowanych przez nauczycieli i specjalistów;
- 4) udzielają pomocy nauczycielom prowadzącym zajęcia edukacyjne oraz nauczycielom i specjalistom realizującym zintegrowane działania i zajęcia, określone w programie, w doborze form i metod pracy z uczniami niepełnosprawnymi, niedostosowanymi społecznie oraz zagrożonymi niedostosowaniem społecznym.

Szczegółowe informacje dotyczące asystenta nauczyciela

Stanowisko asystenta nauczyciela może zajmować osoba, która posiada wykształcenie co najmniej na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkole podstawowej oraz przygotowanie pedagogiczne.

Oznacza to, że asystentem może zostać osoba, która ukończyła:

1. studia magisterskie na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub prowadzonymi zajęciami oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
2. studia pierwszego stopnia na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub prowadzonymi zajęciami oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
3. studia pierwszego stopnia na kierunku, którego zakres określony w standardzie kształcenia dla tego kierunku studiów w grupie treści podstawowych i kierunkowych obejmuje treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
4. studia wyższe na kierunku (specjalności) innym niż ww. wymieniony, a ponadto ukończyła studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.
5. zakład kształcenia nauczycieli w specjalności odpowiadającej nauczalnemu przedmiotowi lub prowadzonym zajęciami, lub
6. zakład kształcenia nauczycieli w specjalności innej niż ww. wymieniona, a ponadto ukończyła kurs kwalifikacyjny w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć.

Asystentem nauczyciela w klasach I-III może być również osoba, która ukończyła:

1. studia wyższe na kierunku pedagogika w specjalności przygotowującej do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym lub wczesnoszkolnym, lub
2. zakład kształcenia nauczycieli w specjalności przygotowującej do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym lub wczesnoszkolnym.

Asystentem może być także:

- nauczyciel posiadający kwalifikacje do pracy w świetlicy szkolnej, nauczania języków obcych,
 - psycholog,
 - pedagog,
 - logopeda,
 - bibliotekarz
- posiadają oni bowiem również kwalifikacje do pracy w szkole podstawowej - jeśli są one zgodne z rozporządzeniem ws. kwalifikacji nauczycieli.
- a tym stanowisku warto zatrudnić np. emeryta lub nauczyciela, z którym z końcem sierpnia został rozwiązany stosunek pracy.

Zatrudnienie asystenta na podstawie przepisów Kodeksu pracy

Asystent nauczyciela i wychowawcy świetlicy zatrudniany jest na podstawie przepisów Kodeksu pracy, co w praktyce oznacza:

1. prawo do urlopu w rocznym wymiarze 20 lub 26 dni w zależności od pracowniczego stażu pracy; urlopu udziela się w taki sam sposób, jak pracownikom niepedagogicznym, w tym asystent nauczyciela ma prawo do urlopu na żądanie.
2. brak prawa do nagrody jubileuszowej, dodatku za wysługę lat i innych świadczeń przewidzianych w Karcie Nauczyciela oraz ustawie o pracownikach samorządowych;

Wynagrodzenie asystenta nauczyciela ustala dyrektor szkoły jednakże w wysokości nie wyższej niż dla nauczyciela dyplomowanego, zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia ws. wynagradzania nauczycieli.

Asystent nauczyciela musi złożyć zaświadczenie z KRK

Asystent nauczyciela może być zatrudniony w szkole, jeżeli:

- nie toczy się przeciwko niemu postępowanie karne lub dyscyplinarne albo postępowanie o ubezwłasnowolnienie - warunek ten kandydat potwierdza oświadczeniem;
- nie był karany za przestępstwo popełnione umyślnie - potwierdzenie spełniania tego warunku przez kandydata na asystenta nauczyciela musi być udokumentowane przed nawiązaniem stosunku pracy informacją z Krajowego Rejestru Karnego (art. 7 ust. 1ba w zw. z art. 7 ust. 1f ustawy o systemie oświaty).

Umowa o pracę dla asystenta nauczyciela - najprościej na czas określony i to bez limitów!

Organizacja pracy szkoły oraz zakres zadań asystenta nauczyciela sprawia, że jego zatrudnienie ma rację bytu wyłącznie w okresie prowadzenia zajęć tj. od września do czerwca. W czasie ferii letnich nauczyciele i wychowawcy świetlic korzystają z urlopów wypoczynkowych i nie ma potrzeby ich wspierania. W przypadku zatrudnienia asystenta nauczyciela na okres prowadzenia zajęć nie ma ryzyka, że trzecia umowa o pracę na czas określony będzie oznaczała w skutkach prawnych zawarcie umowy na czas nieokreślony. Przerwa pomiędzy rozwiązaniem jednej umowy a nawiązaniem kolejnej będzie bowiem wynosiła 2 miesiące, a zatem umowy zawierane od września do czerwca nie będą objęte limitem (art. 25(1) Kodeksu pracy).

Warto skorzystać z porad Rzecznika Uczniów Niepełnosprawnych

Rzecznik Uczniów Niepełnosprawnych - Aleksandra Braun

mail: rzecznik@wszystkojasne.waw.pl

telefon: [889 666 109](tel:889666109)

_Dyżur telefoniczny Rzecznika: wtorki godz.: 11 – 15 oraz w piątki godz.: 12 – 16

punkt konsultacyjny (porady)

mail: biuro@wszystkojasne.waw.pl

Ważne pytania (pojawiające się na stronie Rzecznika) :

Czy można zatrudnić asystenta ucznia niepełnosprawnego w szkole ogólnodostępnej?

Asystenta – nie, ponieważ taka funkcja nie istnieje w prawie oświatowym.

O tym, kto będzie wspierał dziecko i w jakim wymiarze godzinowym, na jakim stanowisku ta osoba jest zatrudniona decyduje dyrektor – biorąc pod uwagę zalecenia z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. Jeżeli osoba wspierająca jest w klasie/ grupie krócej niż wymaga tego funkcjonowanie dziecka, można zwrócić się do dyrektora o pisemne uzasadnienie takiej decyzji. Można też wnioskować o wskazanie dokładnego zakresu obowiązków osoby wspierającej oraz wyszczególnienie w Indywidualnym Planie Edukacyjno- Terapeutycznym, kto ma te obowiązki realizować, kiedy osoby wspomagającej nie ma w klasie .

Rozporządzenie określa, że osoba wspierająca jest zatrudniana w oddziale, nie do konkretnego dziecka. Jeżeli więc w klasie/ grupie jest dwójka lub więcej takich dzieci, to zgodnie z prawem można zatrudnić tylko jednego nauczyciela/ asystenta nauczyciela.

Podstawa prawna: par. 7 ust. 2 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. 2015 poz. 1113)

W przypadku dzieci z pozostałymi niepełnosprawnościami, dodatkowe osoby mogą zostać zatrudnione za zgodą organu prowadzącego.

Podstawa prawna: par. 7 ust. 3 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. 2015 poz. 1113)

W klasach specjalnych na poziomie edukacji wczesnoszkolnej od września 2014 można również zatrudniać asystentów nauczycieli . Asystentowi nauczyciela nie powierza się zadań związanych ze współorganizowaniem kształcenia integracyjnego i kształcenia uczniów niepełnosprawnych – także formalnie nie może on pełnić funkcji „cienia”. Nie można też „wymienić” nauczyciela wspomagającego w klasie integracyjnej, zastępując go asystentem.

Aleksandra Braun wyjaśnia też, że jeśli dziecko ma niepełnosprawność sprzężoną, w wyniku czego ma problem z poruszaniem się, a będzie mieć wspomniane zalecenie w orzeczeniu, będzie mógł być zatrudniony asystent pomagający mu np. w poruszaniu się po szkole.

Trzeba pamiętać o tym, aby rodzice pilnowali zapisów w orzeczeniu dziecka o potrzebie kształcenia specjalnego, bo to będzie miała ogromne znaczenie – przypomina Aleksandra Braun. – W mniejszych miejscowościach niekiedy trudno jest uzyskać rodzicom odpowiednią formę kształcenia dla dziecka, pomimo że samorzady mają taki obowiązek – dodaje.

Trzeba więc pamiętać o tym, że przydzielenie dziecku z autyzmem, zespołem Aspergera czy niepełnosprawnościami sprzężonymi nauczyciela wspomagającego nie wydarzy się „z automatu” od przyszłego roku. Rozporządzenie mówi bowiem, że dodatkowe osoby zatrudnia się „z uwzględnieniem realizacji zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego”. Nie będzie to możliwe także w klasach integracyjnych, a jedynie w klasach ogólnodostępnych. Zadania i zakres obowiązków nowo zatrudnionych nauczycieli będzie wyznaczał dyrektor szkoły.

Aleksandra Braun zastanawia się, co z dziećmi z innymi niepełnosprawnościami, które nie są ujęte w rozporządzeniu, a też potrzebują wsparcia dodatkowego nauczyciela czy asystenta?

Najistotniejsze tezy dla organizacji kształcenia specjalnego

Kształcenie specjalne może być prowadzone w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych, przedszkolach i szkołach lub oddziałach integracyjnych, przedszkolach i szkołach lub oddziałach specjalnych, lub innych formach wychowania przedszkolnego i ośrodkach, o których mowa w art. 5 pkt 2 ustawy. Wybór odpowiedniej szkoły dla ucznia objętego kształceniem specjalnym należy do rodziców (art. 71 b ust.1 ustawy);

- ✓ Szkoła/przedszkole, które organizuje kształcenie specjalne jest zobowiązana zaplanować i zrealizować skuteczne działania dostosowane do indywidualnych potrzeb ucznia i zaleceń zawartych w orzeczeniu, w sześciu obszarach (§ 5 ust. 1 rozporządzenia);
- ✓ Uczniowi objętemu kształceniem specjalnym dostosowuje się odpowiednio program wychowania przedszkolnego i program nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia na podstawie IPET-u (art. 71b, ust.2 ustawy);
- ✓ Od 1 stycznia 2016r. przedszkole/szkoła ogólnodostępna, w której kształceniem specjalnym objęci są uczniowie posiadający orzeczenie ze względu na autyzm, w tym zespół Aspergera, lub niepełnosprawności sprzężone ma obowiązek zatrudniać osoby

wspierające organizację kształcenia specjalnego z odpowiednim przygotowaniem i kwalifikacjami. Uwzględniając zalecenia zawarte w orzeczeniu osobami tymi mogą być: nauczyciel posiadający kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej, asystent lub pomoc nauczyciela (§7 ust.2 rozporządzenia). Natomiast dla uczniów z innymi niepełnosprawnościami, jeżeli tak stanowi orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, dodatkowych specjalistów zatrudnia się za zgodą organu prowadzącego.

- ✓ Dwa razy w roku dokonywana jest wielospecjalistyczna ocena poziomu funkcjonowania ucznia objętego kształceniem specjalnym (§6 ust.9 rozporządzenia);
- ✓ Za skuteczność działań odpowiada dyrektor przedszkola/szkoły (art.39 ust.1, pkt10 ustawy) i organ prowadzący(art.5a ust.4 ustawy)

Źródła:

- <http://www.wszystkojasne.waw.pl/>
- „Edukacja włączająca uczniów niepełnosprawnych” Materiały adresowane do dyrektorów przedszkoli i szkół, kadry pedagogicznej, rodziców oraz organów prowadzących przedszkola i szkoły ogólnodostępne . Opracowanie: Departament Zwiększania Szans Edukacyjnych Ministerstwa Edukacji Narodowej we współpracy z: Ośrodkiem Rozwoju Edukacji, Krajowym Ośrodkiem Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej, Instytutem Badań Edukacyjnych oraz Olimpiadami Specjalnymi . Warszawa, sierpień 2014 r.
- Jolanta Rafał-Łuniewska Osoby wspierające kształcenie specjalne - kogo zatrudnić? ORE
- Ustawa o systemie oświaty. Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2015 poz. 357) 7 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. 2015 poz. 1113)
- Ustawa z dnia 7 września 1991r.o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. 2004 nr 256, poz. 2572 z późn. zm.) 9 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. 2015 poz. 1113)
- Ustawa z dnia 7 września 1991r.o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. 2004 nr 256, poz. 2572 z późn. zm.) 11 Ustawa z dnia 5 grudnia 2014r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej (Dz. U. z 2014r, poz.1877).

Elżbieta Górską

Pytania? Sugestie?
Skontaktuj się z nami.

CZEKAMY

